

EL POBLE CATALÀ

5 Cts.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ SENSE PARTICIPACIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECA CATALUNYA Y NACIONS IBERIQUES: 4 pesetes trimestral, 12 pesetes anual, 36 pesetes triennal. PAISOS D'UNIO POSTAL: 5 pesetes trimestral, 15 pesetes anual, 45 pesetes triennal.

ANY VI • Barcelona, dilluns 25 de Janer de 1909 • NÚM. 1.075 • REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. — TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ A UN VOLUM TRIMESTRAL DE LA NOSTRA BIBLIOTECA CATALUNYA Y NACIONS IBERIQUES: 500 pesetes trimestral, 1.500 pesetes anual, 4.500 pesetes triennal.

5 Cts.

Pianos de lloguer CHASSAIGNE FRÈRES

Cordes verticals, a 12'50 pessetes mes — Cordes erenades a 15 pessetes mes. Afiliació a càrrec de la casa: PASSEIG DE GRACIA, 34, ENTRESSOL.

Liquidació de Models y Confecions de temporada, pera cavallers, senyores y nens. Se recomana visitar els aparadors. **New England** RAMBLA DE CATALUNYA, NÚM. 10.

Grans magatzems EL SIGLO

Grans Rebaixes

Acaben el dia 30 de janer

Descomptes del 20, 15, 10 y 5 per 100 sobre'ls prous marcats en els articles

Solament fins el 30 de janer

El dia primer de febrer, tornaran a regir els preus de costum.

En totes les seccions de l'establiment se trobaran colcats grans cartells, detallant els descomptes corresponents a cada article

Las jóvenes entre 14 y 17 años
suelen padecer de una especie de anemia, de pobreza de sangre, que debe llamar muy particularmente la atención de los padres, pues la futura salud de las hijas depende de lo en este momento crítico se haga por ellas.
Débese tal estado de anemia generalmente a falta de ejercicio al aire libre, a mala asimilación de los alimentos. Puede ser también consecuencia de alteraciones nerviosas. Cualquiera que fuere la causa el mal consiste en una composición anormal de la sangre, la cual, por este motivo viene a ser incapaz de nutrir los diferentes órganos del cuerpo. El remedio que debe emplearse consiste en un regenerador de la sangre, un tónico de los nervios. Las Píldoras Pink son el mejor regenerador, el tónico más poderoso. Las curaciones obtenidas por las Píldoras Pink ascienden a tan considerable número que no hay duda de que en propio interés procede experimentar este remedio.

Las Píldoras Pink se hallan de venta en todas las farmacias al precio de 4 pesetas la caja o 21 pesetas las 6 cajas.

INSTALACIONES COMPLETES PERA AIXECAR AIGUA MOTORS
A GAS, BENZINA, GAS POBRE, ETZ.
Preus econòmics y resultats garantits. Nombroses referencies.
DAVID FERRER Y CIA S. EN CTA
CORTS, 586. — BARCELONA

La vida barcelonina (BALANS SETMANAL)

«La Publicidad» ha contestat a les observacions que en aquest mateix lloc feiem nosaltres la setmana passada a propòsit de l'enquesta oberta pel sudit colega sobre la formació d'un partit republicà únic a Catalunya. El vell diari republicà, en les primeres paraules de la seva resposta, regoneix que aquell rètol de «partit republicà» potser no era apropiat. Ens felicitem de la declaració lleal del colega i de que hagi rectificat la adjectivació inadequada de «solidari».

Seguidament «La Publicidad» ens dirigeix una sèrie de preguntes, que no tenen gaire relació amb lo que nosaltres dèiem i insinuàvem, però que pel seu interès intrínsec i per l'actualitat que tenen ens complacem en recollir. Heusaquí, primerament, les preguntes esmentades:

«¿Qué desea EL POBLE CATALÀ? ¿Que al unirte todas las agrupaciones, conserven sus respectivas denominaciones, las correspondientes a las fundamentales aspiraciones de todo el conjunto? Si de esto se trata, nosotros no hemos de suscitar ninguna dificultad. Somos republicanos y así seguiremos llamándonos en lo sucesivo; queremos la integridad de las regiones, esto es, su autonomía, su propio gobierno, y si a esto se le quiere llamar nacionalismo, así lo llamaremos, y aspirando a reconstituir el Estado español...»

«¿Qué desea EL POBLE CATALÀ? ¿Le parece que esta solución quedarán refundidos en un solo partido los viejos y los nuevos, todos con la patriótica intención de realizar nueva labor provechosa para los modernos ideales que encarnan en la democracia republicana de Cataluña y de España?»

Potser ens varem explicar malament el passat dilluns, perquè «La Publicidad» no ens ha entès. Consti que no'ns preocupa gaire'l nom del nou partit projectat. Si sentim alguna inquietat no era pas pel «nom», sinó per la «cosa». Fins drem que tampoc ens preocupa massa el crear un partit. Ens preocupa, sí, el crear una «cosa». En els principis estem d'acord. En els procediments no tant.

«Ens explicarem. Dèiem l'altre dia que teníem dubtes respecte la manera com alguns plantejaven la qüestió del partit republicà català. Y es que'ns sembla a nosaltres que volen comensar la feina per allò ont deuria acabar-se. Volem alguns senyors, servint-se de la antiga recepta política espanyola, formar un nou partit, deixant para després d'haverlo format la tasca de senyalitzar una actuació concreta en els problemes de la nostra política. Y al nostre entendre es això un error capital, degut a una inversió de termes. Opinem que aquest partit ha de naixer espontàniament de la coincidència de tots els grups catalans d'esquerra en una feina positiva i immediata a fer. Ara lo important, lo urgent es aplegar les forces disperses para iniciar la gran tasca que'ns espera als catalans liberals y republicans a dintre y a fora de Catalunya; aquesta tasca està principalment en els municipis catalans, en la vida social catalana y també en el Parlament espanyol. Coincideixen les diferents agrupacions esquerranes de Catalunya en un programa definit de coses pràctiques y d'immediata realització? Tots creiem que sí. Doncs concertem, ajuntem nosaltres para fer la feina. Treballant junts, convergent en una mateixa direcció, en comunió d'ideals y d'anhels, la fusió de tots els grups en el gresol d'un partit comú vindria naturalment, quasi sense adonar-nos-ne. Les borroses, s'acabarien d'esborrar y tots ens trobaríem soldats d'unes mateixes idees en l'exterior d'un mateix camp.

Aquest es el camí natural y recte que ens ha de portar al lloc desitjat. Es aquest el que preconisarem ara fa un any, a l'empendre una campanya a favor de la construcció y de l'actuació d'una esquerra catalana, y no d'un formulista «partit republicà català», més o menys solidari. Es aquest el que senyalà en el seu magnífic discurs al C. N. R., don Joaquim Lluch y Rissch. Es aquest, si no'ns enganyem, el que ha marcat en algunes de les seves conferències don Amadeu Hurtado. Es aquest el que ha insinuat també, en les mateixes columnes de «La Publicidad», don Lluís de Zubizarreta. Quasi ens atrevim a dir que tots els elements joves de la democràcia catalana pensen així mateix.

Confessem que'ns inspira algun rezel la clàssica fórmula espanyola de fer y desfer partits, d'organitzar y reorganitzar cada quatre dies. D'aquells mal n'han patit molt els partits republicans d'ensà de la restauració borbònica. Aquí hem vist aparèixer y desaparèixer ràpidament com cometes fugitius, com flors efímeres d'un jardí desolat, incompentibles intents fallits: la Unió Revolucionaria, la Concentració Democràtica, el Partit Republicà Nacional, la Federació Revolucionaria, la Fusió Republicana y la Unió Republicana, darrera temptativa sense gloria ni profit. Y bé: es absolutament indispensable que la nova força republicana, autònoma de Catalunya no s'assembli gens a les d'això.

Ens fa una mica de tristesa el veure que, per comptes de tenir presses para inaugurar a Catalunya una forta actuació d'esquerra y para conseguir que'ls inicis del règim autònom prenguin una coloració liberal, democràtica y innovadora, se sentí presses para crear un «partit». Qui sab si'ls que ara, cuicacorrents, volen formar-lo, no sabran que fene quan el tinguin format.

El partit únic! Prou que vindrà. Ara ens interessa la feina comú. Tenim davant les eleccions municipals, y els elements de l'esquerra permaneixen desorientats. Mentre nosaltres teoritzem sobre'l nou partit, els regionalistes se preparen para l'assalt de l'Ajuntament y para la conquesta de Barcelona.

Emprenem la tasca, mitjançant l'esforç

comú de tots plegats. La realitat mateixa forjarà l'instrument futur. La funció creu l'orgue. No volguem forjar en ferro fret una obra tan bella.

...Y diré tot això en cordial conversa d'amics.

En la sessió penúltima de l'Ajuntament, el regidor lerrouxista senyor Zurdo donà un repugnant espectacle incivil. En la sessió última, el regidor lerrouxista senyor Gali pronuncià frases despectives para'ls mossos de café, sense que sabés esborrar ab una rectificació oportuna la torpesa que cometé.

Tot això no té res d'extrany. Lo extrany és que ab el personal que'l lerrouxisme té a Ca la Ciutat no succeixin molt més sovint escenes vergonyoses. Ja han donat nombrosos espectacles alguns regidors; però són gent feta para donar-se fora més.

Això es molt trist. Es trist per lo que'l fet es en sí y pel mal que fa al prestigi del Consistori y de la ciutat. Els partits, tots els partits, s'hi haurien de mirar molt al triar els seus candidats als càrrecs públics. Devegades se porta a les corporacions populars a homes de mentalitat y de civilitat deploables, els quals no poden deixar d'obrar per lo que són. Y el partit o l'agrupació que consentís els investís d'un càrrec públic, interdiria un agraví als ciutadans. Aquí a qualsevol s'elegeix regidor o diputat, sense tenir en compte que no serveix tothom para ocupar dignament y serment un lloc de representació.

Hi ha d'haver una moral política. Y aquesta moral prohibeix en absolut que vagin a les corporacions públiques els que no tenen maneres urbanes y els que damunt del cal aguanten un pobre cap sense cervell.

A. ROVIRA Y VIRGILI

Les esmenes al projecte d'A. L.

Sembla mentida, però es un fet. Lo passat ab les esmenes al projecte d'Administració local, ho saben els diputats, ho sab el públic, ho sab tothom. Malgrat això, «La Veu de Catalunya», volent rectificar-nos, afirma que les esmenes incorporades a dit projecte, són obra de la Solidaritat, de tota la Solidaritat, y que aquest fet nosaltres pretenem desfigurar y negarlo.

No volem una discussió sobre aquest punt, en vigíles de debats que poden afectar a Catalunya. Però tenim la necessitat y el dever de restablir la veritat, tota la veritat, para que a l'hora deguda correspongui ab les responsabilitats que li toquen.

Es cert que la Solidaritat se reuní, nomenant una ponència y encarregantli l'estudi del projecte y la redacció d'esmenes. També es veritat que aquesta ponència redactà o indicà esmenes respecte d'alguns punts del projecte; però, respecte d'altres no pogué arribar a un acord, deixant sense solució punts importantsíssims. Respecte del més important de tots els punts del projecte, ab relació a Catalunya, o sigui el de les mancomunitats provincials, l'esmena redactada per la ponència ni fou ni ha estat presentada fins avui, ab tot y no contenir altra cosa que la sustancia de les conclusions del Programa del Tívoli, perquè'ls regionalistes duen que preferíren l'actual redacció del projecte a la d'aquella esmena.

Tampoc es cert que en Carner defensés en el «Cines» les esmenes que han estat incorporades al projecte. L'intervenció de Carner va limitar-se als dos punts concrets de les eleccions y de les mancomunitats provincials, tenint precisament la desgracia i la fortuna de no poder convèncer en Maura, quedant sense cap modificació aquells dos punts.

La mania que desde'l començament de la discussió han tingut els regionalistes de voler fer creure a la gent que'l projecte de Maura es gairebé de Solidaritat y de Catalunya, ha estat una font continua de dificultats y haurà contribuït poderosament a que no poguem obtenir lo que la força de Solidaritat feia esperar y preveure. Y ja tindrem temps d'escriure més endavant, quan sigui ocasió més oportuna.

LES ELECCIONS DE SABADELL

Proclamació del Sr. Cruells

Reunides totes les entitats solidaries del districte de Sabadell en la capital del mateix, han elegit candidat para les properes eleccions parcials de diputats a Corts, al nostre amic don Jaume Cruells y Salazar.

Cròniques de Girona

Exposició de retrats, Corominas, en el saló Estruch

Aont més fortament se proclama l'espirit es en els retrats; en els l'artista pren notes les magnituds del novelista: porta una ànima de la realitat a la seva tela, para dir de ses virtuts o dels seus pecats, dels seus anhels o de la seva tristesa, una llegenda de colors. Així, cruament exposat, la línia que té de comú ab tota la pintura, deu empetir-se de tal manera que ni es necessari que hi sigui en pac a la justícia del gestic únic del seu temperament, rellevant y obsessiu.

Y aqueixa cosa tant hermosa ha sabut trobar en els retrats exposats, el jove pintor Joan B. Corominas, ab una admirable certesa.

La col·lecció que ofereix, es atrevida y vibrant, d'una diversitat justíssima. Així, les seves teles esdevénn plàcidament religioses, com la de don Massó, o demoníques com l'auto-retrat primitives com la de don Palol, o ab gravetat acadèmica com la de don Rahola, magistrals com la de l'Oliu o ab joierades com les de don Mollat. Totes elles porten el foc de la joventut. (Algú diria'l pecat de la joventut).

El públic desfila davant les teles y murmura.

Es fotografien somriuen ab ironia... C. R.

LLIGINT LA PREMSA

Sobre l'higiene a Madrid:

D'El Morancillo Valenciano, crònica de Madrid, de don Fabià Vidal: «Ahí tenéis al Estado. Los inquilinos se indignan contra los caseros, no comprendiendo que su enemigo está en otra parte. El municipio madrileño cobra cincuenta pesetas al año a los propietarios de las fincas por concederles permiso para tener las insalubres.

La cosa parece absurda, ¿no es verdad? Y sin embargo nada más cierto. Esta extraña y criminal contribución constituye un saneado ingreso para las arcas municipales. Pagándola los caseros se encuentran autorizados para tener sus pisos sin inodoros, sin ventilación, sin sol y sin luz siquiera.

Asustados, lectores. En Madrid los días de invierno hacen que encender la luz eléctrica en la mayoría de las casas a las dos de la tarde. ¿Os parece increíble? Nada más cierto por desgracia. Las casas son ahora inmundos con fachadas que pintan de vez en cuando para que no puedan ser adivinadas desde la calle las interiores lepras.

Lo lógico sería estimular la edificación procurando el derribo de esas casas donde mueren todos los años 1.500 tísicos asfixiados por la mala vivienda, tanto como por la alimentación insuficiente. Pero el Estado no lo hace. Cobra por medio del municipio una parte de la ganancia casera y compadrece satisfecho.

Sobre la gratificación als empleats de l'Ajuntament:

De La Publicidad, article de don Guillem López:

«Pero ¿qué 4 sánto de qué, tanto empenho y tanta osadía para repartir 138.000 pesetas a los empleados y no a los obreros sin trabajo y a los pobres de Barcelona? ¿Por qué votaron en contra de que esta suma importante se repartiera en esta forma, ellos los radicales, los amigos del obrero?»

Tendrán razón los que suponen que tal empenho obedezca a un fin político, a recomponer servicios electorales y contentar el sinnúmero de empleados y obreros municipales que han votado y votarán sus candidatos?

«Serán estas 138.000 pesetas para gastos electorales; una manera de obtener votos con el dinero de los demás ciudadanos, un reclamo electoral de los más seguros y provechosos, como algunos aseguran.

Las elecciones se acercan ya... ¿Roma por todo. Conviene que vayan a administrar los 30.000.000 de pesetas sus candidatos y hay que tener contentos a los calificados de amos del Municipio de Barcelona; a los empleados del Excelentísimo Ayuntamiento de la capital de Cataluña, entre los cuales hay que contar a los escritores y amantes del progreso de nuestra querida ciudad.»

Les grans ciutats:

D'El Liberal, de Madrid, crònica de París, don Gómez Carrillo:

«Yo tardo media hora antes de ausar una calle—deca hace años, en una comedia, cierto lugareño perdido en la ciudad.

Hoy, el más parisense de los parisenses dice lo mismo. En puntos como la rue Lafayette, los bulevares, la rue de Rivoli, la rue de la Paix, la rue du 4 septembre, etc., no hay materialmente medio de pasar de una acera a otra entre las tres y las seis de la tarde.

—Pero no os quejéis, porque París os comestará por boca de sus periódicos: «Peor es Londres.

Y, en efecto, según parece, Londres es, si no peor, por lo menos igual. Hoy el «Times» reproduce un artículo del «Times», que parece escrito para consolar a nosotros los que vivimos en la metrópoli francesa. «En Picadilly—dice el «Times»—puede verse, de cuatro a seis de la tarde, veinte ó treinta carros enormes que cargan y descargan mercaderías, y que impiden toda circulación entre el rond point y la plaza de Waterloo. Mas esto no es todo. Los camiones innumerales que circulan por esa y otras calles, causaron el año pasado ciento veinte accidentes mortales. Los carreteros no se preocupan de los reglamentos, y lo mismo les da ir por la derecha que por la izquierda. Los esfuerzos de los que conducen vehículos rápidos por pasar entre los carros son tan inútiles como desesperados.» Esto no es sino medio mal. El otro medio está en la perpetua necesidad de empujar y de empujarse las calles que tienen los Municipios. Con cualquier pretexto, un batallón de obreros se apodera de una calle, levanta el adoquinado y examina durante semanas y semanas un conducto de agua ó de gas. Hasta hace poco, la mitad del Strand de Londres estaba intransitable a causa de un hilo eléctrico, que era necesario arreglar y que no se arreglaba.

De tal modo anda todo lo relativo a la circulación en Londres, en una palabra, que el «Times» aconseja al Municipio de la City que imite las medidas tomadas últimamente por el prefecto Lépine de París, y que divida en zonas las grandes arterias de la vida callejera. «En eso—termina diciendo—tenemos que aprender la lección francesa.

¡Santos Cielos! Y yo, que, dando crédito a lo que Maetz y Bonafoux dicen a diario, no podía pasar por una avenida de París sin suspirar pensando en Londres, y en su orden, y en su método y en su comodidad...»

Acció Auto-nomista

Argemola

La Junta de la societat Unió Catalana ha quedat constituïda en la forma següent:

President, Jaume Tort; tresorer, Josep Solà; comptador, Magí Vivó, y secretario, Josep Albareda.

Igualada

Para la vetlla del dissabte vinent ha anunciada, al Centre Auto-nomista, una conferència de Solidaritat a càrrec de l'elegant diputat per Figueras don Joaquim Salvatella y Gibert.

An aquesta conferència ne seguiran altres, entre les quals s'hi compen una de don Miquel Juncat, diputat per Vic,

y una altra del regidor barceloní don Pere Rahola.

Totes aquestes conferències van encaminades a la propaganda de la Solidaritat a Igualada.

Reus

Parlant del florent estal del Foment Republicà Nacionalista d'aquesta entitat diu la Memoria dels treballs realitzats durant l'any 1908, original del vocal de la directiva senyor Ricardes y publicada pel semanari «Foment»:

Y ara, passant a la situació econòmica de la casa permit-me que us digui que es molt satisfactoria. Aquest any, hem arribat a l'ideal de portar-nos el café per administració, comprant tots els mobles y material, lo que ha reportat grans avantatges, ja que desde'l mes de març fins a fi de desembre, ha donat un benefici ligit de 67085 pessetes. Hem comprat un piano pera les assajos de l'Orfèu y les festes de l'Aples, y encara hem pogut destinar una quantitat important al semanari «Foment». Tot això sense comprometre la situació econòmica de la entitat, ja que a fi de 1907 teníem un Déficit ligit de 17755 pessetes, mentre que del Balans de fi de 1908, solament ne resulta un de 11430 pessetes. En el Balans que presentem, podreu veure que en aquest any han sigut gastades més de 9.000 pessetes, puig s'ha de tenir en compte que tots els actes costen molts diners; emprò nosaltres hem trobat sempre totes les facilitats y quan hem necessitat diners per alguna millora o algun acte de propaganda, s'uns han obert totes les portes y capçal ens ha negat el seu concurs. Constatant, y consti ben senyaladament com agraïment a tots els que sempre ens han ajudat y sense'ls quals, naturalment, no hauríem pas pogut realitzar la nostra gestió.

Y ara, posats a remarcar agraïments, hem de ferlo constar, y ben expressu y ben carinyos, pera'l nostre amic Xavier Gambús, qui, a Barcelona, organitzant el regal d'una senyera pera l'Orfèu y ajudant-nos sempre y en tots els moments en totes les nostres gestions, ha contribuït y molt a la creixença de nostra entitat.

Resumint, podem dir que trobarem el Foment posat a punt d'empendre una acció intensa y prolífica, y nosaltres doncs, hem fet tot quant hem pogut para ferla esplèndida y satisfactoria. No hem perdut cap sacrifici, ni's ha arrosat cap endeutament, ni's ha esgotat cap gestió per important que hagi semblat.

Avui deixem la casa consolidada moral y materialment. Al primer de l'any, 1908 teníem 195 socis y avui ne tenim 304. Per altra part, tenim guanyada begeria en els oragnismes polítics de Barcelona, hem conquistat una consideració dels prohoms de la política de Catalunya y tenim en nostre l'habitat simpatia a Reus que sura a l'honor nostre, donant-nos importància y respectabilitat. Y consti que tot això ho hem aconseguit ben dignament, sense mai comprometre en lo més mínim la puresa dels nostres ideals ni mai entorberir l'honorades de la nostra bandera.

Vosaltres direu si'ns hem equivocat o hem complert a satisfacció vostra.

Arenas Obrer del districte segon

Dijousme vinent, a dos quarts de quatre de la tarda, es celebrarà a l'entitat el Consell general ordinari d'engany en el que's tractarà la següent orde del dia: Aprobació de les actes dels Consells Memoria del secretari.

Lectura y aprovació dels comptes tancats a fi de mes.

Confirmació dels consellers nomenats ab caràcter neri.

Proposicions que presenten els socis y el Consell directiu.

Tindran vot y ven en aquest Consell general, els socis que ho siguin pel cap baix desde la sessió del 8 de juny de 1907.

Teatres y Concerts

GRAN TEATRE DEL LICEU

Dissabte se posà en escena en nostros coliseu l'òpera «Mefistofele», del mestre Arrigo Boito, obra ben coneguda y estimada de nostre públic, y que aquí s'ha sentit cantada per artistes eminents, lo qual forosament havia de perjudicar als que ara l'han desmenyada, peins de bona voluntat, que de bon grat regoneixem, però quals facultats no estan a l'altura que's requereix.

Deven fer excepció de la distingida soprano senyoreta Gagliardi, que en els papers de «Marguerita» y «Elena», demostrà esser la bona cantant de sempre, lluint sa correcta escola y bona dicció en l'aria del tercer acte, que digué d'una manera acabada, havent-la de repetir para acallar els aplaudiments del públic, que l'ovacionà. També estigué molt bé en el quartet del segon acte, y en el concertant del quart, que fou molt aplaudit.

Del talent del baix senyor Nicoletti esperavem quelcom més de lo que feu en l'interpretació de la part de protagonista de la susdita òpera. Ens va volent presentar un Mefisto molt original, y ens resultà un xic exagerat, y quasi ab passes de toreros, (si'ns permet la frase). Creiem que hauria de refrenar algun de sos moviments, para fer un diable més seriós. Dit artista cantà sa partícels ab gran éssent aplaudit junt ab els demás interpretes en el segon y quart actes.

El senyor Schiavazzi, encarregat del paper de «Faust», no donà al mateix tot el relleu y brillantesa necessaris, però fou aplaudit en el quartet del segon acte, qual final obtingué l'èxit, en el concertant de l'acte quart, en el que messegue'ls honors de l'escena junt ab els demás artistes, que digué ab gust, encare que ses facultats no li permeteren frasejar-la en la forma deguda.

La senyora Julià desmenyà sa part discretament, així com el senyor Maini, y l'orquestra y chors cooperaren al bon conjunt, ben dirigit pel mestre Mascheroni, havent obtingut forsa aplaudiments el Príole, qual final tingué de repetir-se, y el concertant de l'acte quart, en que fou cridat a les taules el senyor Mascheroni junt ab tots els interpretes.

J. K.

F. MAS SARDÀ Y FILLS

RAMBLA DEL CENTRE, 20.-BARCELONA

Negociem els cupons venuts el primer de janer y Deute Amortissable, s.p. 100, venciment 15 de febrer.

PRIMER PREMI

Noves de l'extranger

BASILEA.—El Consell cantonal continuà discutint les proposicions presentades demanant la separació de l'Església i l'Estat.

Després d'un llarg debat, fou acordat suprimir el pressupost de Cultes i Clero per 119 vots contra una abstenció.

PETERSBURG.—La salut de Tolstoy és bona.

Se troba restablert quasi per complet, i ha tornat a donar els seus ordinis passegats a peu i a cavall pels voltants de Iasnà Polana.

Els periódics continen que dos amics de Tolstoy, anaven d'itinerari a Iasnà, portant un fongraf, i pregonen a Tolstoy que impressionés alguns cilindres.

El cèlebre escriptor pronuncià davant de l'aparell breus discursos en rus, francès, anglès i alemany.

Els cilindres obtinguts són perfectes.

—El discurs de 27 pàgines capitals, número a que no s'havia arribat fins ara; el senyor Ivanof ha estat sospès en el seu càrrec per haver firmat una protesta contra la pena de mort; és la primera vegada a l'Imperi que ha estat sospès un senador.

TEHERAN.—Agravada la situació de Persia.

Mentres el canó ressona a Tabriz i constitucionalis i mercenaris se barallen seriament, Isfahán, la segona ciutat persa, se converteix en centre d'una nova monarquia.

Samsa Khan, el quefe de les poderoses tribus bakcharis, s'ha proclamat sobirà constitucional de l'Imperi.

Ha promès solemnement respectar els drets del poble, convocar eleccions i concedir totes les llibertats implantades en les nacions europees.

Isfahán i la seva província l'obeeixen i compta ab diversos milers d'homies armats i disciplinats, que constituïren el nucli del seu exèrcit.

Samsa Khan és un home enèrgic, hàbil i envejós.

Comprentent que's constitucionals tenen una gran força, vol atreure's ells per guanyar d'aquest mode al Sah, cada dia més inclinat a l'absolutisme.

Se proposa estendre el seu domini per totes les comarques del Sur, i després marxar sobre Teherán, al davant de les tribus bakcharis i de tots els voluntaris que se li unixin.

La proclamació de Samsa Khan com sobirà constitucional de Persia ha causat gran inquietut entre'l cos diplomàtic de Teherán.

Rússia i Anglaterra estan decidides a imposar al Sah el restabliment de la Constitució concedida al poble pel seu pare.

Els constitucionals s'oposen a l'empresit anglès rus.

Diuen que solament serviria per fortificar l'absolutisme, puig si'l Sah no compta ab més tropes, és perquè no té diners.

BERLIN.—S'accentua el moviment antisocialista, reflexat en el discurs de Bulow.

Aquest, com ja varem comunicar, atacà violentment als socialistes parlamentaris, acusantlos de mals alemanys.

I ara, la Cambra de Diputats de Prússia tracta d'invalidar a quatre dels seus representants del socialisme que foren elegits en les últimes eleccions.

No dona però això cap motiu legal.

Se fonamenten en que les llistes electorals tenien inexactituds.

Però si això fos cert, seria precis invalidar tots els manaments, i no solament els de quatre socialistes.

La notícia d'aquests propòsits ha omplert d'indignació als partidaris del socialisme.

Aquests se proposen emprendre una violentíssima campanya contra Landtag i contra Bulow.

Contribueix a augmentar el seu disgust el fet de que les reformes anunciades en el règim electoral de Prússia no's seran favorables.

No serà concedit el sufragi universal, i així ho acaba de declarar un dels quefes del partit conservador, Pappeheim.

Per tot això són de tènues mitjans i manifestacions que acaben en motins, com fa poc succeí a Dresden.

—S'ha decidit inundar les mines de Rab-dob, on trobaren la mort 350 infelissos.

La notícia ha provocat emoció considerable.

Els periódics citen l'exemple de Courrières i objecten que tal vegada hi hagin en les galeries que's volen inundar alguns miners vius i esperant socors.

S'ha dit que l'aigua havia tret fora dels pous un escarabot on els supervivents restaven la seva agonia i imploraven auxili.

S'ha assegurat també que en ell afirmaven que estaven alimentant-se ab sarn de cavall.

Si això és veritat, l'aigua que puja constantment els haurà ja ofegat.

La Direcció tècnica de les mines diu que aquestes notícies són falses.

VIENA.—A Hongria regna viva excitació contra'l austriacs, i ha augmentat al saber-se que l'emperador se mostra contrari a la idea d'establir a Budapest un Banc nacional hongarès, del tot independent del Banc de Viena; ningú sap quin desenvollop pot arribar a tenir l'actual conflicte, esperant-se ab impaciència la intervista que ha de celebrar demà ab l'emperador el President del Parlament hongarès, qui tractarà de convèncer de la justícia de la petició que fa Hongria.

PARIS.—El president de la República ha indultat a tres condemnats a la última pena, però demà serà executat en Carpentras, altre dels condemnats a mort.

Informació de Catalunya

VIC.—El dia 6 de febrer al matí al senyor don Josep Zulueta i Gomis farà experiències a l'Hostal Nou de l'aparell d'invençió seva anomenat Zulueta i d'altres ardes. A la nit donarà una conferència sobre aquest tema a la Cambra Agrícola Ausetana.

SABADELL

Baix la presidencia de l'arcalde se celebrà divendres passat a la Casa Comunal, i ab assistència de la majoria de les entitats convocades—que ho foren totes les de Sabadell sense distinció de cap mena—una reunió magna que tenia per objecte consultar l'opinió de la ciutat catalana referent a la conveniència de treballar col·lectivament per la supressió absoluta de l'impost de consums. L'esperit unànime de la reunió manifestà desde'l primer moment, convenint-se en la necessitat de suprimir un impost que a l'ensenyament, a l'edificació i a l'indústria, és un dels més onerosos i que, a més, resulta el d'administració més cara, tota vegada que per la seva recaudació se fa necessari emprar ben aprop d'un trenta cinc per cent del seu import total.

Per a estudiar el projecte se nomenà una ponència, composta de representants de les entitats essencialment econòmiques, les quals, apart dels treballs particulars que impliquen a fi de confeccionar un plan que sigui tot lo viable possible, cridaran a tots els organismes constituïts, a tots els que s'hagin significat en aquest sentit i a tots els homes de bona voluntat, però que ab sos consells, ab ses observacions, ab la seva erudició cooperin en la tasca de completar tant important obra econòmica.

Abir al matí va inaugurar-se l'Exposició de Viatjants i Representants (Pelai, 42, principal), una notable Exposició de Art Retrospectiu.

Occupen les obres exposades, la majoria de les quals són pictòriques, tota una gran part del Centre, severament adornamentada.

Entre'ls quadres n'hi han dels mestres immortals: els Rubens, Tintoretto, Franck, Ribalta, Sassoferallo, Mengs, Goya, Rembrandt, Robusti, el Greco, Metsys, etc., etc.; altres anònims, de les principals escoles, la flamenga, l'holandesa, la romana, la valenciana, l'aragonesa... i tantes gòtiques, renaixentistes, triptics, etc.

Hi ha, a més, miniatures, estatuetses, (fins una, en fusta, del segle XII), relleus, plats, un gran llibre de chor del segle XVII ab tapa de cuir i aplicacions de bronze, i a b les clàssiques i hermosíssimes vitrines en colors, gravats petits idols xinescs, altres llibres ab tapa treballada de pell de tócin curada, missals i piles, una custodia Renaixentista.

Entre'ls altres coses admirables per la seva bellesa i pel seu art excel·lents.

Es en veritat una Exposició notableíssima, ben digna d'esser visitada i que honra al Centre que l'ha formada, sobre tot quan aquest Centre és de modestos viatjants i representants del comerç o de l'indústria, obrers en últim terme.

Segons se'n digué ha estat formada l'Exposició, demanant en aquest una obra tan actual i tan alta; per a aplicacions per uns quants dies i poder servir d'estudi als uns, de goig estètic als altres.

Abir l'Exposició fou molt visitada. A l'acte de l'inauguració hi assistiren distingides personalitats, entre elles, el regidor senyor Peris, en representació de l'arcalde.

Sant d'ant: La conversió de Sant Pau. Sant de demà: Santa Paula i Sant Julià.

Vida municipal

Al matí d'ahir se repartí al Palau de Belles Arts, la roba per a menors de deu anys i les flassades que s'han comprat ab els diners que deixaren els arcaldes de Tolosa i Luchon i el representant de la Cambra de Comerç de la primera població.

El repartiment el feren els senyors Bastardas, Balat i Fargas de la Flor i davant de tots els que prengueren part un gran nombre de socis, tant que l'escrutini no acabà fins ben entrada la nit.

Segons els dades que'l mateix Orfé ens facilità, quedà triomfant la següent candidatura:

President, don Joaquim Cabot i Rovira; secretari, don Lluís B. Nadal; tresorer, don Jomís Millet; bibliotecari, don Francesc Puig; vocals, don Josep Ciriona i don Miquel Guerrero. El senyor Cabot tingué 535 vots.

La candidatura contrària n'arribà a sumar uns 200, xfrà molt respectable si compa a que's lluità sense cap organització i havent refusat la candidatura els dos primers noms de la mateixa.

La conferència donada a la Lliga Vegetariana de Catalunya pel doctor Frunys i Espel sobre causes i efectes de l'artisme resultà molt interessant. Entre les causes i trastorns artítrics o de la nodrícia, per combustió o oxidació incompleta de certs principis àctics que impurifiquen la sang i ens autointoxiquen quan no són del tot eliminats per deficiència dels nostres òrgans secretors, estudià la sobrecarga alimentícia que fàcilment promou l'artisme i el poder de la dieta en la primera infància, el fred humit, la fadiga, les penalitats etc., etc. Com l'hora era avançada, el doctor Frunys, a instàncies dels concurrents que insistien en continuar la conferència prenent fecho en la sessió següent. El doctor Falp i Plana president de l'Associació feu'l resum del treball del conferenciant fent recalcar l'important règim vegetarià i l'importància de les fruites i verdures, que per no aportar toxines estimulants no fàcilment ni gasten les nostres entranyes i per sos compostos salins alcalinen la sang neutralisant la dietesia àcida de la malaltia que congestiona i irrita les mucoses i òrgans interns.

—Perà bons retrats i economia en els preus, J. E. Puig, Pelai, 30, principal, 6 postals una pesseta.

D'Instrucció

El dia primer de febrer comensaran a donar-se en el local de l'Unió d'Obrers Mecànics (Tantarantana, 23), nocions grànutes de les següents assignatures:

Aritmètica, Lèxica, Escritura, Geometria, Mecànica aplicada, Física, Electricitat industrial, Automobilisme, Química experimental i Dibuix industrial.

Els que desitgin assistir a les esmentades classes, poden passar tots els dies de set a nou de la nit pel tot local per inscriure's a les assignatures corresponents i entenarse de l'ordre respectiu de les matèries.

—Phosphorregal (Robert). Reconstituent.

de l'Excm. Ajuntament de Barcelona

L'ha obtingut la farmacia del Dr. Doménech, ont s'elabora'l marvellós tonic reconstituent **Fosfo-Glico-Kola** Doménech, que recomanen els metges més eminents per combatre ab èxit següent: **Neurastenia, clorosi, Inapetència, Debilitat, Palpitacions del cor, Convalescències,** i demés malalties nervioses. — S'entregarà gratis una mostra en elegant capsa metàlica a qui ho solliciti de l'autor, B. Doménech, farmacèutic. — RONDA DE SANT PAU, 71. — Barcelona

Lletres i arts

Divendres vinent a les cinc de la tardaindrà lloc al Palau de la Música Catalana, el segon capvespre musical selecte. Se començarà d'una sessió de música pera violí i piano i piano sol, pel violinista Marian Perelló i el pianista Ferran Vial; la segona part tindrà un interessant recital de cançons que cantarà la distingida artista senyoreta Francisca Corra.

Avui al vespre tindrà lloc en el teatre Principal, la primera funció de la segona tanda de vetllades de moda que ab tant d'èxit venen celebrant-se en dit coliseu.

L'abonament, segons nostres notícies, és nombros i brillant com de costum.

Heusquell repartiment ab arreglo al qual serà despendent de la comedia en dos actes, «Como se ama», l'estrena de la qual tindrà lloc avui al teatre de Catalunya (Eldorado), per l'aplaudida companyia Balaguer-Larra:

«Amelia», senyoreta Català; «Carmita», senyoreta Abad; «Aurora», senyoreta Burillo (T.); «Don Eduardo Briones», senyor Balaguer (J.); «Mariano Briones», senyor Torner; «Don Abundio Torres», senyor Larra (M.); «Don Fidel», senyor Navas; «Alfredo», senyor Valls; «Dolores», senyor Arce; «Ramona», senyor Balaguer (M.).

Abir al matí va inaugurar-se l'Exposició de Viatjants i Representants (Pelai, 42, principal), una notable Exposició de Art Retrospectiu.

Occupen les obres exposades, la majoria de les quals són pictòriques, tota una gran part del Centre, severament adornamentada.

Entre'ls quadres n'hi han dels mestres immortals: els Rubens, Tintoretto, Franck, Ribalta, Sassoferallo, Mengs, Goya, Rembrandt, Robusti, el Greco, Metsys, etc., etc.; altres anònims, de les principals escoles, la flamenga, l'holandesa, la romana, la valenciana, l'aragonesa... i tantes gòtiques, renaixentistes, triptics, etc.

Hi ha, a més, miniatures, estatuetses, (fins una, en fusta, del segle XII), relleus, plats, un gran llibre de chor del segle XVII ab tapa de cuir i aplicacions de bronze, i a b les clàssiques i hermosíssimes vitrines en colors, gravats petits idols xinescs, altres llibres ab tapa treballada de pell de tócin curada, missals i piles, una custodia Renaixentista.

Entre'ls altres coses admirables per la seva bellesa i pel seu art excel·lents.

Es en veritat una Exposició notableíssima, ben digna d'esser visitada i que honra al Centre que l'ha formada, sobre tot quan aquest Centre és de modestos viatjants i representants del comerç o de l'indústria, obrers en últim terme.

Segons se'n digué ha estat formada l'Exposició, demanant en aquest una obra tan actual i tan alta; per a aplicacions per uns quants dies i poder servir d'estudi als uns, de goig estètic als altres.

Abir l'Exposició fou molt visitada. A l'acte de l'inauguració hi assistiren distingides personalitats, entre elles, el regidor senyor Peris, en representació de l'arcalde.

Sant d'ant: La conversió de Sant Pau. Sant de demà: Santa Paula i Sant Julià.

Publicacions

«Emporion». Ha aparegut el número XVI d'aquesta revista catalana mensual, en quin sumari hi han les firmes de Guerau de Zoz, Joan Alcover i Maspons, J. Torres García, Joan Llanguera, Francesc Sità i Fàbrega, Antoni Carner i Vilas, Maria Antonia Salvà i Eusebi Bosch, al peu de treballs interessants.

Una nota diària
pera les lleidores

PERA NETEJAR LES JOIES. — Dues fórmules podem donar per netejar les joies. Si són d'or y's vol que tinguin el major esclat de lluentor, aconsellem que se les fassi bullir en un litre d'aigua que tingui 60 grams de sal d'amoniac. El coure de la lliga que existeix en totes les joies d'or de comerç, que s'oxida i enlenteix la superfície del metall, desapareix completament, no quedant més que l'or pur que brilla ab tota la seva natural intensitat. L'altre procediment és més senzill y's pot practicar ab totes les joies, sigui d'or, de plata, de platí, d'alumini y d'acer polit. N'hi ha prou ab fregarles ab un respató dolc, humitejat ab aigua de savó, y després aixugarles ab un drap fi ab un tros de guant. Quan les joies són seques, se freguen ab un molla de pa. Les joies falses, se pot usar la mateixa fórmula. Els diamants y les pedres fines se netegen bé fregantles ab un respató fi y ab blanc d'Espanya reduït a pols ben trida.

OBSERVACIONS ATMOSFERIQUES
L'Observatori Meteorològic de l'Universitat anota abir els següents dades:

Baròmetre a nivell marí. Termòmetre al braç. Termòmetre al vent. Humiditat relativa. Classe de temps. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

9 m. 759.75 10.0 NNE 70 70 CK 0.0
3 m. 759.78 9.8 NNE 54 54 CK 0.0

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

Temperatura. Velocitat del vent. Alçada de la nebulositat. Pluja.

ESPECTACLES

TEATRE PRINCIPAL.—Avui, a 1/4 de 5 y vespre, a les 9, primera vetllada de la segona tanda de vetllades de moda, dimars, «Els hipòcrites». Dissabte, estrena «Arseni Lupin».

Teatre Circo Barcelonès
Grans funcions per avui, dimars, dos quarts de quatre de la tarda, i nit a les nou, prenenthi part tota la companyia de varietats. La troupe, Adams representaran en la funció de la tarda y nit, la gran obra mímica «Vengança de vicis» (estrena). Debut per avui, Carme de Syde, gossau excentric de danses. Cada dia alca una millor èxit el Gran Everhart y Minola als il·lusionistes. A la present setmana, nous debuts.

TEATRE CATALA ROMANA.—Avui, dimars, a dos quarts de quatre, tarda de broma. Funció popular, entrada i butaca, 1 pesseta. «La taca de cafè» y «Entre espasa y pared» (dos actes). Nit, a dos quarts de nou, benefici del gran Isidre Soler, «La mare» y «Les tres toms».

Demà, passat demà y divendres «La família Rocamora» (gran èxit).

Dissabte, estrena «L'intellectual», comedia en tres actes don Santiago Rusiñol.

Se despatxa a comptaduria.

TEATRE TIVOLI.—Dimercs, 27 janer, debut del gran espectacle màgic, fantàstic, excentric The World famous Royal Ilusionist del cèlebre artista italià Cesare Watly.

Se despatxa a comptaduria.

TEATRE DE NOUETATS.—Avui, dimars, la joguina de L. Escaló «La família Grillo» y quarta representació de la comedia en tres actes de gran èxit d'Or. Broixas, versió catalana dels senyors doctor Crimieux Prats y M. Ainaud. «Les diables» (Les rempalcades).

Dimars, «Les diables».

ELDORADO (TEATRE DE CATALUNA).—Gran companyia cèlebre Balaguer-Larra. — Avui, dimars, de moda; la comedia en dos actes «Morada històrica y estrena a Barcelona de la comedia en dos actes, original de Gonzal Jover y Emili G. del Castillo, «Como se ama». Ales nou.

Demà, dimars. Les dues comedies noves, en dos actes cada una, «Mi cara mitada» y «Como se ama».

Se despatxa a comptaduria.

TEATRE GRANVIA.—Dissabte, 30 janer. Inauguració de la temporada. Grandiosa companyia dirigida per

Josep Talavera y Julià Vivas
Vegint llistes.

TEATRE NOU.—Gran companyia cèlebre de primer ordre, sens rival a Barcelona. Avui, dimars, tarda, a les quatre, secció senzilla, «La festa de San Antonio», creació de la senyoreta Ildé alca cine, doble, dos grans èxits, primer, «Cuando ellas quieren», segon, «Si las mujeres mandasen». Nit, a les nou, especial, primer, «Las caracolas», colossals ovacions a la senyoreta Ildé y al senyor Ortiz de Zárate; segon, «Cuando ellas quieren», èxit tercer, «Si las mujeres mandasen», èxit gran, segon, «Las caracolas».

Dimars, represa de «Bohemios» per la Ildé y Ortiz de Zárate.

Dimars, gran matí, a dos quarts de cinc, reprensentant la grandiosa obra «La rabalera».

Divendres, estrena «El amor del diablo».

Avui, estrena «El pasmo de Andujar».

TEATRE CÒMIC.—Segueixen seguint aclamats totes les nits les bandes de tambors y cornetes, a les quals el públic ha pogut apreciar que saben lo que toquen y no toquen lo que saben. En totes les obres prenen part les aplaudides CARME CALVO y JULIA GOMEZ, que cada una de elles val per sis primers tiples y el popular PEP BERGES, que ell sol equival a set primers actors, sense olvidar al gran PERAL, que val per cinc segons.

TEATRE CÒMIC.—Gran companyia cèlebre de primer ordre per Pep Bergés y Marian Lilián. Avui, dimars, 27 janer, tarda, a les cinc, doble: primer, «Mayo florido»; segon,

Cinematógrafo Nacional
gran banda de tambors y cornetes. Nit, a les nou, especial: primer, «Ninon»; segon,

El chaleco blanco
ab el tant aplaudit nou pas doble per la banda de cornetes; tercer, represa de «El alma de Dios»

Teatre Soriano
Ultims dies

Les Foques
Les Foques
Les Foques
Les Foques
Les Foques
Les Foques
Les Foques
Les Foques
Les Foques
Les Foques

GRAN FRONTÓ CATAL.—Avui, dimars, 25. — Gran partit. A les quatre de la tarda, Rojos, Zabarte y Basileño, Blas, Salsamendi y Paco. Entrada, 1.50 pessetes.

DIVERSIONS PARTICULARS

TEATRE PRINCIPAL.—S'expedien valors a la Sucreria Puigdomenech, Rambla de les Flors, 30, botiga; El Vano, Hospital, 19 y Sombrereria Lluçà, Nou de la Rambla, 4.

Informació de Madrid

SERVEI DE «EL POBLE CATALÀ»

La premsa madrilenya

«El Imparcial».

Parla de la política del govern en materia de tractats de comerç, censurantlo perquè considera que ha tingut aquests assumptes completament abandonats.

Reproduïx una carta del senyor Lasala, president de la societat Federació Agraria de Llewant, en la que s'exposen els perjudicis que sofriran els vins generosos d'Espanya ab motiu del tractat de comerç concertat entre Alemanya y Portugal, per el que, la primera baixaria'l drets d'entrada dels vins d'Oporto y Madeira.

«El Liberal».

Titula'l fons «La semana que entra» y diu que no n'hi ha prou que's liberals declarin

que quan siguin poder derogaran la llei de Administració local, sinó que entén que deu destruir l'obra del senyor Maura y fer una nova llei pera'l règim local, en la que no hi hagi vot corporatiu ni col·legi únic, ni atribució als organismes locals de funcions privades de l'Estat com son les referents a l'ensenyansa.

«El País».

Dedica'l fons a la qüestió del viatge del rei d'Anglaterra a Espanya pera retornar la visita que li feu don Alons.

Plana literaria de "El Poble Català,"

LLETRES CATALANES

OBRES MAGNES

A mida que passa'l temps i em vaig endintant en aquesta gran obra curiosa de la Filologia moderna, me vaig convenint que no hi ha encara trossos sinó pels seus primers i més desbrossats viarans, a mida que, gràcia a les faciliatats d'investigació científica que's posseeixen en aquesta terra alemanya, me vaig intrent de lo que han fet i estan fent tots els pobles cultes de la terra per estudiar i conèixer a la perfecció tot lo concernent a la respectiva llengua llur, me vaig convenint, no sense espant, de tot lo que'ns manca encara per fer als catalans en aquesta esfera de la filologia, si volem posar-nos a l'altura de les exigències de la ciència moderna que avui veu al rai en els estudis filològics la base indispensable de tota investigació, de tot treball que s'intenti per sobre la literatura o l'història literària de qualsevol poble.

Bèlgica, Itàlia, Suïssa han emprès i estan empenent encara treballs meravellosos per llur organització i per llur sentit pràctic, però deixen ben completa i acabada i ab valor definitiu tota la cultura que baix la direcció de savis filòlegs s'ha efectuat per totes llurs contrades del tresor lingüístic respectiu. No hi ha que dir que totes les altres nacions que van a la davantera de la civilització ja fa temps que han estudiat a fons i d'una manera completa tot l'immens camp de coneixença que ofereixen als savis les llengües llurs. Nosaltres en canvi, entremetuts en aquesta comoda manera d'entendre la filologia que consisteix en fer una original barreja de la nostra vaga aició científica ab el depòsit de l'excursiisme o la passió patriòtica, no podem oferir encara al món savant la possibilitat i ensenya la fiabilitat de l'estudi i de la coneixença de la llengua catalana que, avui encara, admettent el seu estudi tant essencial a la Filologia romànica, es estudia no més per alguns savis solitaris, car exigeix una gran vocació científica l'empèndre el seu estudi, de tant rudimentaris, empírics i antiquats com són la majoria dels mètodes que s'han emprat fins ara en la nostra terra per al seu estudi.

Juicio de gran conveniència insistir, donades les circumstàncies en que's troba el desenvolupament de la nostra cultura, en senyalar i posar de relleu totes les grans exigències de la Filologia moderna ab el fi de no empendre tasques inútils i de no perdre temps en treballs de caràcter inter i destinats a desaparèixer el dia en que en la nostra terra fassé sa entrada triomfal l'esperit científic. Me referiré senzillament a tots els intents de "Diccionari de la llengua catalana" que avui existeixen en la nostra terra. Que's materials reunits en l'obra religiosa i en la científica, esperant l'arribada de que pugui ésser a, fitat, per a construir ab els obrers de solida ciencia, el Diccionari de la llengua catalana, són indispensables moles tasques previes, llargues i laborioses. Y la consideració capital que imposa aquestes tasques previes, es la meravellosa importància que en l'esfera filològica ha adquirit la Dialectologia, que ha fet variar el concepte modern de la "llengua" d'una manera radical. Tots els dialectes, totes les varietats regionals i comarcals de cada llengua, han d'ésser escollides i estudiades pel modern filòleg, si vol donar clara idea del valor i de l'història de la paraula humana. Veieu, doncs, si no es feia llarg i pesada la que suposa aquesta condició prèvia. Però no es solament això. No basta que'l filòleg que's proposi estudiar la totalitat d'una llengua demani de tots els dialectes de la terra en que's parla, llistes de mots i de frases per conèixer llurs diferències i varietats. Tota aquesta arrellegada resultarà inútil si no ha emprès la tasca ab les eines perfeccionades que li proporciona la Filologia moderna. Aquesta li exigeix que possedeixi un sistema exacte i complet de transcripció fonètica ab el fi de que un cop arrellegada la paraula i trasmesa al paper, resti per sempre simbolizada ab tots aquells sons i inflexions ab que l'ha pronunciada la boca que l'ha articulada. Mal aniria el diccionari que en les seves operacions usés un ganyivet de atula en comptes del bisturí o de la llaneta; doncs, d'una manera semblant l'ortografia ordinària es un instrument inútil del tot per al filòleg que vulgui recollir les entranyes d'un idioma i descobrir la seva íntima estructura. Y per aq' llegidor acabí de convèncer passí els ulls sobre lo que diu el doctor Schödel en el seu "Manual de fonètica catalana".

Y ademés de totes aquestes condicions previes que la nostra general passió filològica no ha assolit encara, n'hi ha una altra d'indispensable també, y es el saber d'una manera exacta i positiva l'extensió de la nostra llengua, els límits justos i precisos que la separen de les llengües de les nacionalitats circumdants. ¿No és ben ridícul que, després de parlar tant i tants anys sobre la nostra llengua i de glorificar-la i de exaltar-la fins l'apoteosi, no sapiguem encara res de concret ni positiu sobre una qüestió tant essencial? ¿Com podem presumir d'imperialisme i d'afany de dominació si no sabem encara el punt de partida de les nostres ambicions de conquesta espiritual, senyalant infaliblement pels límits de l'irradiació present del nostre verb nacional? Y com farem el nostre Diccionari restant-nos sempre el dubte de si més enllà d'aquella o d'aquesta comarca extrema de la nostra Catalunya hi ha potser encara un poble o una contrada que'ns donarien potser una nova llum sobre la nostra llengua?

Totes aquestes consideracions convenceran als llegidors de les grans dificultats que volten l'empresa d'un diccionari, dificultats que solament podrem salvar en la nostra terra quan hi hagi un nucli, gran o petit, de vers filòlegs, ensinestrats en tots els mètodes de la ciència moderna. Llavors, prenent model de la organització dels grans treballs d'investigació i d'arrellegada lingüística que han fet silenciosos

ment y pacientment els pobles civilitzats, podrem confiar en l'aparició d'un Tresor definitiu de la nostra llengua, y se podrà també comensar a pensar en empendre una altra obra concomitant d'aquesta i de tot punt indispensable al filòleg modern, que totes les nacions més cultes posseeixen també: l'Atlas lingüístic de la llengua catalana, que mostri visiblement repartides per comarques y contrades les varietats fonètiques y etimològiques d'un mateix mot.

Deu vulgui que ben aviat ens trobem en la nostra terra degudament preparats per empendre tant magnas y trascendents obres y que tantost arribi l'ocasió de comensar hi hagi en la nostra societat prou claredat dels interessos espirituals per encoratjar-les y sostenir-les fins al llur definitiu aconpliment.

M. DE MONTOLIU.

Halle a S. 7-909.

A un amic

No en vau posat sobre la terra, els segles, fides eternes de bellesa eterna; fides de llum perpetuant la joia dels Déus y els homes

Solca d'un erm les últimes orlures de la rella del pagès, y dins la terra — llevor d'un món que va florir un dia, — descolga un marbre.

Un d'ors herms y mutilat, combatent a un gestic púdic del ropatge; tota una gran vida de Bellesa pròdiga, divinitzada.

Potser mirant-se, va senar com creix iguals els pits de la companya bruna que habillada de lli, roja y seicera pels camps tresscava.

y així com cosa, dins la nit formada, que reflexa la llum de vida intensa, mirà a se esposa, y per primera volta la senti bella.

tant, que'n l'hora nupcial, ja va besaria ab un bés tot ell nou, y ses mans aspres resseguirien manysagues la carn d'ella, com si emmotllessen.

com si creessin aquell dres magnífic; — línia de llum y voluptat, a l'hora — com si volgués donar a cara y a marbre, una sola ànima!

Així tu, avui, amic, la estrofa rítmica del vers antec, t'ha fet vibrar dins l'ànima, les set cordes, t'ivants, de lira grega que la formaven,

tu t'has sentit conscient d'aquella joia que't feia superior, y les absurditats rítmiques y cançons, que ab primitiva ruda armonia,

fins avui has compost, sobre l'arena, han trobat la paraula de l'enigma; han trobat la justesa del pentagrama y s'han fet fortes.

El món, per tu, era bell; tu hi pressenties quelcom ocult a les mortals mirades; — aetes, colors, paraules, que florien vida inconscient.

y tal com l'home primitiu que un dia gravà en la pedra la primera ratlla del dibuix d'una cosa, a tes idees donares forma.

Mes les idees són corcers hermosos de jove y llure fortit, y a l'hora cal, per lligar ab el triomf de sa quadriga, l'orde y el rítmic.

Orde — senyalat: Rítmic — Bellesa: Corda d'amor per guardà una essència, que aixis tant sols, dins del treball d'orfebre, els Déus es grata.

Abans, ton brsa, tinguent el gestic pròdic de donà al món la aroma de la vida, la perdia al albir del qui sembrava sobre les ones.

No'n senties anyor, de no trobar-te recompensat d'una esplendència florida? No'n senties anyor de no sobarte la veu de l'eco?

Oh, ara, el teu present, quina ventural tu aixacàrs la copa en olocauste, y en pac, des de la baidarra, rebent-la; damunt ta testa,

y allavors, ungint ab quina joia travessaràs el món tu, que't senties superior als mortals; tot fent ofrena de tes paraules...

Amic, jo, dintre meu, el teu miracle de retrobar-te he celebrat, y a l'hora, he encès per l'Amistat y la Fortuna l'làntia votiva!

Miquel de PALOL.

Girona, 908.

Dono corals mercès

Per ésser un habitant d'aquest bell planeta que anomenem la Terra; Per ésser un ser completament conscient y no un brut, o una planta, o una pedra, o una gota d'aigua;

Per viure en aquesta centuria d'humana glòria; Per tenir ulls pera contemplar les meravelles de la llum, les flors en les prades, els nivols en el cel, les estrelles en la nit, les cares de les dones;

Per tenir orelles pera sentir el refilar dels aucells vora't torrent, la cantarella de les fonts del bosc, les dolces veus de les dones;

Per tenir pulmons pera respirar l'aire del món; Per tenir mans pera encaixar; Per tenir una boca pera lloar y uns llavis pera besar.

y finalment per la possessió impreuabla de la joventut.

ELADI BOMS

Xicaco, octubre, 96.

(1) Aquestes paraules foren escrites y llegides (en anglès) en la diada religiosa americana «Thanksgiving Day» (diada de donar mercès), quan l'autor, com els demés comensals, fou pregat al final del dinar d'expressar les coses per les quals se sentia més agraït.

El triomf del Sfinx

[Cambia d'estudi mod. stament amoblada. Al descobriment la corina apareix l'escena completament fosca: desseguida sobre la porta del fons y entra l'August ab una corolla encesa. Té la cara lívida y desencantada, com agotat de tant sofrir y dominat per una obsessió camina ab pas insegur, les mans li tremolen, els ulls li surten fora de les òrbites com si fossin presos de follia. Repetentment s'apropa a la taula-escritori y encén el quinquet de petroli. Dona uns quants passos.)

—No... no! (Seu. S'aixeca desseguida y obre una finestra. Torna a primar terme.)

—No puc més! Aquest espectre terrible... No, no! Vull veure! Vestit, vestit fuig per sempre, no tornis mai més, no m'p' segueixis! No vengues, no, Destí, maldit Destí! Soc fort... Tinc serenitat, Destí implacable! Ja ho veus: he lluitat contra tu y no m'has venut! Ah! Creies potser que no sabria resistir tanta desgracia, que jo era un foble, com molts, com tots? Ho creies, eh? Doncs m'he rigut de tu, he sobreviscut, tu vensut!

(Riu ab una rialla sinistre.)

—Vestit, vestit! Què fas? Encara m'persegues? Vestit, vestit, lladre! Tens sed de la meua sang, tens fam de la meua carn, però no m'has, Destí lladre, no m'has, no m'has!

(Se passa la mà dreta pels ulls encorcollats d'espantes, mira per tot arreu, per terra, per les parets, pels mobles, pel sostre, per la porta, per la finestra. Després seu junt a la taula, y se cobreix la cara ab les mans, apoiat els colzes. A poc s'aixeca ab el rostre il·luminat per llunys y sinistres recordaments.)

—Per què hi venim al món? Pera sofrir, pera veure, pera ésser subjectes a una del invisible que'ns empeny contra la voluntat nostra... Però jo ho he vist tot, jo ho he descobert tot. Oh, no restic foll, no! Encara penso bé, encara tinc serenitat, encara recordo tots els passos de la meua vida. Y robe tot... allò... aquelles paraules fatídiques, les primeres aparicions d'aquest espectre maligne que m'ha seguit a totes les hores, privant-me la voluntat de les meves accions, fonsant-me a seguir camins laboriosos, empenyent-me cada dia a la boca d'un abim...

Però he venut y he venut, lladre y assessor! Avui es el dia de la teua mort! Jo encara visc! Y no vull morir, no!

(La llum s'abaixa. Truquen a la porta. August té un extremament y mira tot esvair.)

—No! Allunyat, vestit, vestit! (Tornen a trucar. August mira fitat a la porta y diu ab sobresalt.)

—Han trucat... Ell... no, no! El meu front... les meves orelles... Estic despert... (Tornen a trucar més fort que abans.)

—Què truca? Qui és? No entris, no! Qui hi ha?

(Una veu de dona desde dintre.)

—Senyoret August.

—Qui truca? Qui hi ha?

—Obri, senyoret August. Soc l'Emília.

(L'August sembla de sobte que torni d'un somni.)

Ets tu, l'Emília? Què vols?

(Poc a poc encara insegur, va fins a la porta y l'obre.)

—Què vols?

—Aquesta tarda ha vingut un amic meu a preguntar per vosté y ha dit que tornaria demà.

—Un amic...

—Sí, és aquell jove alt que ha vingut altres vegades.

—Tornaria demà...

—Què té, senyoret? Ha passat algun disgust? Està palit y tremola.

—Què? No tinc res, no.

—Sempre estic capaçat.

—Capaçat sempre... sempre... Jo? No ho estic gens? Soc mort fort, ja. Què no ho sabs que soc mort fort?

(Emília no sab què dir y se mira a l'August ab extranyesa. De sobte, l'August, diu aparentment tranquil.)

—Seu, Emília.

—Seu, esculta... Veus, ara? Ja estic tranquil, ja no tremola, ja parlo bé. Te'n vaig raó: jo no soc pas com els altres, però la culpa no es meua. Be ho sé prou que vosaltres heu tingut de mirar fins ab certa prevenició el meu conat posat, els meus mals humors, les meves pobres paraules, la meua tristesa. Quantes vegades heureu dit: quin home més extrany! Es clar! Que sabeu vosaltres? Si coneguessiu la desgracia de la meua vida, si sabessiu com he tingut de lluitar contra... aquell lladre... el... el Destí... si, contra el Destí, dirieu:—Quin home més infornat!

(Silenci. L'Emília se'l mira ab grans ulls.)

—Ara ja es tota una altra cosa. He venut al Destí, soc lliure, puc disposar de mi mateix... desde avui... Per això estic tranquil, veus?

(L'Emília contempla desparadit, no sab com pèndressel, no sab que fer ni gosa a parlar.)

—Escolta, esculta... Vull que coneguis el meu matrimoni. No't distreguis. Jo tinc trenta anys y en fa dotze que vaig que darme sense família y vull que visca ab vosaltres. Es extrany, eh? Això de veure vint anys tan reseruat? No m'haveu arribat a entendre mai? Oh, era prou clar, la lluita en silenci contra el Destí implacable. No m'entens. Oi, que no me entens? Ja m'entendràs. Escolta: jo vaig néixer entre llibres. El meu pare era un llibreter y un bibliòfil. Sabs que vol dir bibliòfil? Era un home molt savi. S'ha via passat els anys de la seva vida dedicat a l'estudi de les arts y de les ciències. L'estudi fou sempre la seva única diversió. Jo, entre aquella atmosfera de calma y d'austeritat que's respirava a casa meua, veient desde petit llibres y més llibres, vaig agafar un amor entranyable... Així li plavia al meu pare... Jo no vaig conèixer apenes els joies d'infant, ni les entremaliadures d'infant... Els llibres foren les meves joguines. No vaig tenir més amics que les planes impreses, no vaig tenir altre mestre que'l meu pare. Així vaig arribar als quinze anys... Ja aleshores tenia l'imaginació causada y vagabunda, però les meves aficions a l'estudi lluny de minvar, augmentaven cada vegada més. Un dia de setembre, ho recordo bé, a fora feia un dia esplèndid y jo estava a la llum palida de la biblioteca del meu pare llegint una espantosa tragedia. Era la tragedia d'un rei a qui el Destí implacable va fer víctima d'una terrible fatalitat... Quan vaig tancar el llibre, no sé pas fixament lo que passava per dintre meu. El Destí se m'aparçia d'una manera caòtica. Una montanya de sensacions inconegudes fins aleshores, me feia tremolar els polsos ab més força que mai y un destig incontrolable de penedir, d'interrogar aquell xDestí que veia planar com una gran massa sobre la fronts de tots els homes, s'apoderà de la meua existencia de jove... El meu Destí! Quin fora'l meu Destí? Quin immens destig de conèixer la mort que m'estava reservada! Ah... De sobte, sem presentava signós, ple de menaces, ple de vaticinis funestos... Y m'obsessionava la por... Després d'algunes hores brillant, hermós, pròdic en dom edificis... Y una dolça alegria minvada... Oh, quina llum dintre de la meua imaginació d'adulescent, ja cansada y bolorosa. Era forços que jo esbrinés el misteri de la meua vida futura, però com? Indubitablement els llibres podrien dir-me... els llibres... els companys de sempre... El meu pare m'havia parlat sovint de les ciències ocultes, sobre tot de la transcendència que ell coneixia. Però mai m'havia revelat els seus secrets. Aont eren els llibres meravellosos? Perbrement vaig remoure tota la biblioteca, examinant-la minuciosament, prestante per prestante, infol per infol, llibre per llibre... A la fi una tarda vaig treure una immensa alga. El llibre cobdiciat estava ja a les meves mans inexpertes, a les mateixes mans que contenien els secrets que jo volia esbrinar... Calia quel'mu pare no s'enterés res. Calia anar ab molt compte. Calia aprofitar les nits, quan tots els de casa estiguessin reposant. Vaig ferho així. Velles y velles vaig passar reclos a la biblioteca del meu pare tancant, sense fer gens de soroll fixant les mirades avides al llibre y fixant a les meves mans. Velles y velles de febre, de terror, de alegria, d'inquietud, d'espants, d'agotament...

(Pausa. Durant el curs d'aquesta relació, l'Emília escolta ab grans ulls esverts, donant mostres de inquietud y d'aportugament.)

—Ah! Per fi... una nit... cap a la matina... el Destí, com un Sfinx implacable, va parlar... Les meves mans quasi llires tenien les arrugues necessàries praeixar esbrinar el gran secret de la meua vida futura... y de la meua mort. L'espectre que fins aleshores havia pogut veure solament en somnis, seguit va aparèixer real y viu, avit de carn, aliatat de carn, assecat de sang... En aquells moments de terror, la biblioteca sembla transgriarse pera esdevenir un camp desolat ple de víctimes immolades, de cadàvers mutilats, d'ossos, d'esquelets, de roques, d'ombres negres y nefestes... Quin terror! Quin terror! Havia trobat les paraules d'August damunt teus grans desgracies y moriris als trenta anys y sis dies, de mort violenta. Quin terror, quin terror!

(Està desencantat altra volta y tremola com una fulla seca. L'Emília profereix un crit angixós y s'aixeca.)

—Seu. Torna a seure. Escolta. Vull que ho sagues tot, tot... Jo no sé pas com estava'l meu ànim durant els dies que seguien... No més recordo quel'mu esperit aclaparat de moment per la visió de les futures desgracies, va concebre un projecte: albanar l'espectre, lluitar contra la fatalitat, no resoldre a obrir contra la voluntat meua. Això va donarme força. Es que un home fort no podia prevenir-se contra'l Destí? Era precis provar-ho, era precis voler-ho. Calia serenitat y no va faltar-me. Ah, però l'espectre no'm deixava per xò!—Y si tot fossin quimeres?—També vaig pensar-ho alguna vegada... Mes, no, que l'espectacle endolat era sempre al davant meu, me perseguia, amenassava... Si, si, era veritat... El Destí terrible, la fatalitat aplandona... Aquell camp de devastació que m'havia fet veure... Si, si, calia ésser fort, molt fort, no tenir por, no, no...

(Se deixa caure pantejant damunt d'una cadira de brasses.)

—Oh, quantes vegades vaig fregarme els ulls pera creure que no somniava! Els tornava a obrir y l'espectre era sempre al davant, impossible una cosa, fent-me miques feréstegues y aterridors altres vegades... Vaig tenir raptes de braó, vaig provar d'atacar materialment, agafar-lo entre les meves mans, masegar-lo, escanyar-lo... Però quan m'hi volia aprofitar, l'espai, l'assassí, el lladre, s'allunyava rapidament y reia altra volta d'una manera sinistre, plena d'amenasses... plena de mals presagis... Per aquell camí no era possible vèncer. Calia un altre mètode: la ciencia. La ciencia! La ciencia! Per què aquells llibres mateixos que m'havien esbrinat el misteri del futur no podrien fer-me superior a les forces perseguidores? Per què no cercar noves fonts aont trobar noves orientacions que facilitessin els meus projectes d'auto-liberació? Altra vegada la biblioteca del meu pare va veure remoguda, altra vegada els meus ulls avids llegien sortilegis y oracions macabres, altra vegada aquell recinte se m'aparçia sovint com un paratge nocturn de pels sabats, ab els conjurs y les dances grotesques. Y per dintre meu passaven totes les febres, totes les desventures, totes les lluites... Y sempre, sempre tenia al davant el visatge evocador de les coses pavoroses... Una vella havia deixat ab desconsol les planes hipnotiques que no me deien pas lo que jo volia: el meu pare era fora de casa. S'en havia anat feia dies d'excursió ab uns amics. Jo estava materialment rendit; vaig anar-me a la meua cambra y desseguida resti en brasses d'un somni profundíssim. De sobte, vaig despertar sobresaltat. Y uns crits esgarriats arribaven fins a les meves orelles... Vaig saltar del lit, vaig vestir-me lles indubitablement eren de la meua mare mitges, vaig acostarme a la porta. El cor me batejava ab força... Eh, que tinc memòria? El cor me batejava ab força... Vaig escoltar atentament... La mare plorava a grans crits... Vaig sentir uns paraules, poques, les justes, les fatals: el meu pare havia tingut una gran desgracia o, la ciencia. La ciencia! La ciencia! Havia estimat, l'havien trobat desfet, magullat, signós, com una bola de carn humana... Jo no sé pas si...

rosa, però les meves aficions a l'estudi lluny de minvar, augmentaven cada vegada més. Un dia de setembre, ho recordo bé, a fora feia un dia esplèndid y jo estava a la llum palida de la biblioteca del meu pare llegint una espantosa tragedia. Era la tragedia d'un rei a qui el Destí implacable va fer víctima d'una terrible fatalitat... Quan vaig tancar el llibre, no sé pas fixament lo que passava per dintre meu. El Destí se m'aparçia d'una manera caòtica. Una montanya de sensacions inconegudes fins aleshores, me feia tremolar els polsos ab més força que mai y un destig incontrolable de penedir, d'interrogar aquell xDestí que veia planar com una gran massa sobre la fronts de tots els homes, s'apoderà de la meua existencia de jove... El meu Destí! Quin fora'l meu Destí? Quin immens destig de conèixer la mort que m'estava reservada! Ah... De sobte, sem presentava signós, ple de menaces, ple de vaticinis funestos... Y m'obsessionava la por... Després d'algunes hores brillant, hermós, pròdic en dom edificis... Y una dolça alegria minvada... Oh, quina llum dintre de la meua imaginació d'adulescent, ja cansada y bolorosa. Era forços que jo esbrinés el misteri de la meua vida futura, però com? Indubitablement els llibres podrien dir-me... els llibres... els companys de sempre... El meu pare m'havia parlat sovint de les ciències ocultes, sobre tot de la transcendència que ell coneixia. Però mai m'havia revelat els seus secrets. Aont eren els llibres meravellosos? Perbrement vaig remoure tota la biblioteca, examinant-la minuciosament, prestante per prestante, infol per infol, llibre per llibre... A la fi una tarda vaig treure una immensa alga. El llibre cobdiciat estava ja a les meves mans inexpertes, a les mateixes mans que contenien els secrets que jo volia esbrinar... Calia quel'mu pare no s'enterés res. Calia anar ab molt compte. Calia aprofitar les nits, quan tots els de casa estiguessin reposant. Vaig ferho així. Velles y velles vaig passar reclos a la biblioteca del meu pare tancant, sense fer gens de soroll fixant les mirades avides al llibre y fixant a les meves mans. Velles y velles de febre, de terror, de alegria, d'inquietud, d'espants, d'agotament...

(Pausa. Durant el curs d'aquesta relació, l'Emília escolta ab grans ulls esverts, donant mostres de inquietud y d'aportugament.)

—Ah! Per fi... una nit... cap a la matina... el Destí, com un Sfinx implacable, va parlar... Les meves mans quasi llires tenien les arrugues necessàries praeixar esbrinar el gran secret de la meua vida futura... y de la meua mort. L'espectre que fins aleshores havia pogut veure solament en somnis, seguit va aparèixer real y viu, avit de carn, aliatat de carn, assecat de sang... En aquells moments de terror, la biblioteca sembla transgriarse pera esdevenir un camp desolat ple de víctimes immolades, de cadàvers mutilats, d'ossos, d'esquelets, de roques, d'ombres negres y nefestes... Quin terror! Quin terror! Havia trobat les paraules d'August damunt teus grans desgracies y moriris als trenta anys y sis dies, de mort violenta. Quin terror, quin terror!

(Està desencantat altra volta y tremola com una fulla seca. L'Emília profereix un crit angixós y s'aixeca.)

—Seu. Torna a seure. Escolta. Vull que ho sagues tot, tot... Jo no sé pas com estava'l meu ànim durant els dies que seguien... No més recordo quel'mu esperit aclaparat de moment per la visió de les futures desgracies, va concebre un projecte: albanar l'espectre, lluitar contra la fatalitat, no resoldre a obrir contra la voluntat meua. Això va donarme força. Es que un home fort no podia prevenir-se contra'l Destí? Era precis provar-ho, era precis voler-ho. Calia serenitat y no va faltar-me. Ah, però l'espectre no'm deixava per xò!—Y si tot fossin quimeres?—També vaig pensar-ho alguna vegada... Mes, no, que l'espectacle endolat era sempre al davant meu, me perseguia, amenassava... Si, si, era veritat... El Destí terrible, la fatalitat aplandona... Aquell camp de devastació que m'havia fet veure... Si, si, calia ésser fort, molt fort, no tenir por, no, no...

(Se deixa caure pantejant damunt d'una cadira de brasses.)

—Oh, quantes vegades vaig fregarme els ulls pera creure que no somniava! Els tornava a obrir y l'espectre era sempre al davant, impossible una cosa, fent-me miques feréstegues y aterridors altres vegades... Vaig tenir raptes de braó, vaig provar d'atacar materialment, agafar-lo entre les meves mans, masegar-lo, escanyar-lo... Però quan m'hi volia aprofitar, l'espai, l'assassí, el lladre, s'allunyava rapidament y reia altra volta d'una manera sinistre, plena d'amenasses... plena de mals presagis... Per aquell camí no era possible vèncer. Calia un altre mètode: la ciencia. La ciencia! La ciencia! Per què aquells llibres mateixos que m'havien esbrinat el misteri del futur no podrien fer-me superior a les forces perseguidores? Per què no cercar noves fonts aont trobar noves orientacions que facilitessin els meus projectes d'auto-liberació? Altra vegada la biblioteca del meu pare va veure remoguda, altra vegada els meus ulls avids llegien sortilegis y oracions macabres, altra vegada aquell recinte se m'aparçia sovint com un paratge nocturn de pels sabats, ab els conjurs y les dances grotesques. Y per dintre meu passaven totes les febres, totes les desventures, totes les lluites... Y sempre, sempre tenia al davant el visatge evocador de les coses pavoroses... Una vella havia deixat ab desconsol les planes hipnotiques que no me deien pas lo que jo volia: el meu pare era fora de casa. S'en havia anat feia dies d'excursió ab uns amics. Jo estava materialment rendit; vaig anar-me a la meua cambra y desseguida resti en brasses d'un somni profundíssim. De sobte, vaig despertar sobresaltat. Y uns crits esgarriats arribaven fins a les meves orelles... Vaig saltar del lit, vaig vestir-me lles indubitablement eren de la meua mare mitges, vaig acostarme a la porta. El cor me batejava ab força... Eh, que tinc memòria? El cor me batejava ab força... Vaig escoltar atentament... La mare plorava a grans crits... Vaig sentir uns paraules, poques, les justes, les fatals: el meu pare havia tingut una gran desgracia o, la ciencia. La ciencia! La ciencia! Havia estimat, l'havien trobat desfet, magullat, signós, com una bola de carn humana... Jo no sé pas si...

(Pausa. Durant el curs d'aquesta relació, l'Emília escolta ab grans ulls esverts, donant mostres de inquietud y d'aportugament.)

—Ah! Per fi... una nit... cap a la matina... el Destí, com un Sfinx implacable, va parlar... Les meves mans quasi llires tenien les arrugues necessàries praeixar esbrinar el gran secret de la meua vida futura... y de la meua mort. L'espectre que fins aleshores havia pogut veure solament en somnis, seguit va aparèixer real y viu, avit de carn, aliatat de carn, assecat de sang... En aquells moments de terror, la biblioteca sembla transgriarse pera esdevenir un camp desolat ple de víctimes immolades, de cadàvers mutilats, d'ossos, d'esquelets, de roques, d'ombres negres y nefestes... Quin terror! Quin terror! Havia trobat les paraules d'August damunt teus grans desgracies y moriris als trenta anys y sis dies, de mort violenta. Quin terror, quin terror!

(Està desencantat altra volta y tremola com una fulla seca. L'Emília profereix un crit angixós y s'aixeca.)

—Seu. Torna a seure. Escolta. Vull que ho s

feta de paraules catalanes. Y ha deixat de banda la forma mètrica acostumada, entregant-se a una mena de versificació que té per llei orgànica el paralelisme de conceptes. Cada verset és constituït per dos o més pensaments formant com hemisfèrics que's corresponen. D'aquí resulta un rítmic no acústic sinó ideal, i una certa rima no de sons articulats sinó de conceptes o imatges.

Ha reït en Costa i Llobera en els seus propòsits? Evidentment sí; ces aquesta forma novella de poesia que s'introdueix en els dominis de la nostra literatura no aconseguim les imatges. Hi ha certes al·lusions a les quals sols les al·lusions poden volar i es tasca vana als aucells de la plana encimallant-se. Comprem que un poeta de la forsa den Costa i Llobera, que ja's ha donat ab les «Horacions» la seva obra definitiva, sentís la pruja de buidar en aquest motlle oriental les impressions de l'Orient que li suggeria la seva mentalitat creadora, però ens d'oldria que brolessin darrera les «Visions de la Palestina» una marada d'orientalistes que, incapassos de midir un vers, volguessin trobar, en la simplicitat de la forma i en la cadència espiritual d'aquesta poesia sense rima i sense rítmic, una excusa a la seva manca de recursos i d'inspiració.

El llenguatge de l'obra que's ocupa és una riquesa de propietat y de mèsi-

ca. Ab ella s'afirma més y més la preponderància dels fills de Mallorca en el renaixement nostre, y es dona a Catalunya un llibre que està destinat a pendre ciutadania per tot ont sigui substància de la patria l'amor a la bellesa. El tema universal de l'obra, la manera de tractar y l'intensitat de les seves imatges, tot ajudarà a que sia coneguda aviat fora d'aquí y que porti arreu, apart de l'encis de la seva poesia, la manifestació patent de que hi ha una literatura forta ont tal obra's crea.

L'edició feta per l'Il·lustració Catalana es tota pulcra y rica.

APÈLES MESTRES.—LA PERERA, llegenda poètica.—Oliva, impressor Vilanova. López, editor, Barcelona.

Diu el poeta:—Voleu que us contí el quento de «La Perera»? Quan l'avia ens el contava escoltàvem bocabadats, quietos com sants de pedra, y fits els ulls en el fons d'aquell misteriós jardí, que acabava de omplir de misteri i silencia armoniosos del capvespre, solament trobat per les olives que voltaven xiulant per damunt nostre. Si voleu, doncs, vos contaré'l quento de «La Perera», però no us el contaré pas com ens el contava l'avia...

Acabà'l preluhi i el poeta armonisa ab sis jornades la rondalla de l'avia, la rondalla catalana, y la fantasia vola per camps de flors esquistes. Aquí es una gran se-

renitat que sorpren al poeta y aquest traduint en imatges colorides l'encomana al qui llegeix. Mes allà es la forsa dramàtica que fa aturar el pensament presoner de l'emoçió. Després es quelcom fondo, com de filosofia arrelada en les entranyes de la vida qui suggerona y enforteix. Y per tot sobre lo placid y lo tomentós, sobre lo trascendent y lo episòdic sobre lo que comprén y lo irònic s'hi raja una pluja de poesia reconfortadora que evoca a vegades, a la mida de nostra civilització, l'ombra den Goethe.

Les jornades de la llegenda poètica van descapellant-se gradual y metòdicament y el quento de la Mort empresonada en una perera pren a cada instant proporcions de poema. Y per entre ell van teixint-se les escenes carboasament portades brotantes d'episòdis interessants el narrador hàbil y guanyilles de filigranes literàries el poeta.

Els nostres lectors gustaren en aquest Pla una extens fragment del llibre. Ben segur que ell, millor que no podría fer-ho la present nota, els porta l'impressió viva de la seva potencia evocadora, de l'originalitat gallarda del seu estil y de la forsa del diàleg, sovint ple de lluminositats de mitgdia.

L'autor de «Liliana» pot trobar-se satisfet de la llegenda en prosa. Ella corrobora la frescor inagotable de la seva

mitjà y ens exposa una novella fase del seu talent.

ALFONS DAUDET.—EN TARTARIN ALS ALPES, traduït per Santiago Rusiñol. López, editor, Barcelona.

En Santiago Rusiñol es potser el més fecund dels moderns autors catalans. La seva disciplina de voluntat li permet empenyorar el temps y treure profit pera innumrables coses. Així, després de veure exposar a can Parés, estrena un drama, y li venen a la llibreria la traducció d'una novela.

No establirem gradacions entre'l valor que representa una tasca y l'altra. Lo que farem notar es que revela un caràcter y un gran amor a l'escriptura a empenyir l'obra modesta de traduir quan se té empenya pera crear. No us sembla, amics, que es com un signe de plenitud en les lletres y manifesta una alta ponderació en els homes, que l'Oller y en Rusiñol dediquen els seus espleus a traduir Giacomo y Daudet?

La versió de «En Tartarin als Alps» està feta ab passió, pel original y la seva prosa manté constantment una frescor y espontaneïtat que li lleven tot regust de cosa traduïda. Pera més bondat el llibre es elegant, ben fet y barat—una pèsseta—com els demés de les edicions populars den Rusiñol.

Ombra y claror
La rondalla de Margrana y Sombrina

I

En Margrana pallida—com un bellraig de lluna. Sombrina era robusta y—tenia la pell bruna. Margrana romania—solada y somniosa cercant per l'estelada—alguna visió rosa. Li plavia mirarse—en l'estany d'aigües manses y els capvespres li duïen—impressions d'anyorances.

Sombrina era enjoiada,—plena de foc y vida. A ple sol feia totes—per la prada florida y les flors les volia—pera adornar ses trenes. Tenia una rialla—que encolia les pences! Volien a Margrana—fills de Reis y Regines lluitant ab ardidesa—per un raig de ses nines. Sombrina no tenia—cap galant atrevit que d'amoretos dolces—li haguessen omplert el pit. Margrana era una feble—quasi ideal princesa. Sombrina era una forta—sana y vulgar pagesa.

II

Margrana va esposarse—ab el príncep més brau y se va tançar ab sos somnis—en un daurat palau. Sombrina de l'amor—la mel tastà també

y un jorn a trenc de sol—maridà un falcó. Margrana somniosa—veia passar els dies plena d'idees la pensa—y el cor de melangies, demanant a la Lluna—ab un himne d'anyor, com un infant li donés—de cabellera d'or. Però la Lluna somnienta—l'estelada creuava, y els mesos s'esmunyien—l'infant no arribava. Sombrina, la pagesa,—la d'epidermis bruna, no pensava en donar-li—cap missatge a la Lluna. Reia contenta sempre—de sa vida modesta cantant a totes hores—y a totes hores llesta, y sense idealismes—ni somnis, ni visions un jorn d'estiu, Sombrina—va infantar dos bes-

III

Margrana dins sa cambra—desconsolada plora y com un lili pallit—se marceix d'hora en hora. Ab els estels conversa—y somriu a les flors. No han pas trobat els metges—els filtres gori-

Sombrina riu y canta—per dormir els infants. Els cabals són escassos—y vol tapar ab canis la fam que per la porta—s'ha ficat atrevida. Les cansons estan plenes—d'alegria y de vida. Margrana's va morint—d'una tristesa fonda. Ses llàgrimes són planyes—de Princesa infecciosa. Sombrina agafa els nins—encar mitg adormits y somrient els dona—un a cada un sos pits.

JOSEP CALSADA CARBÓ

Imprempta y estereotipia, Fortuny, 2, ter.

CALORIGENE

Cura en una sola nit la TOS, els REUMATISMES DOLORS DE COSTAT, LUMBAGOR, TORTICOLIS y totes les afeccions causades pel fred

Es un remei facil y net, no exigeix sacrificis de costums y evita l'ús de drogues tant perjudicials per l'estómac.

CICLOS SANROMÁ

BALMES 62 BARCELONA

El Gestor

Perrón VII, 43, primer, segona Prestams en 1.ª hipoteca al 4 anyal y en 2.ª hipoteca, indivisos, us-de-fruits, rústica propietat, censos y drets legítims. Rapidesa y reserva.—De 11 a 17 de 5 a 7.

MITGES Y MITJONS
Sense cap costura
EN CLASSES FINES
De duració total y les més còmodes. Se arreglen perfectament. Confecció a mida y venda al detall.
ANTIGA CASA VIETA
NOU DE SANT FRANCESC, núm. 5 just al carrer de Escudellers

CONSULTA CURACIO
GRATUITA
SIFILITQUES Y HERPÉTQUES, per cròniques que siguin. Sant Pau, 112, farmacia.—Davant del quartal.

THE BERLITZ SCHOOL
El primer de febrer començaran nous cursos d'anglès, francès, alemany, italià, etc., etc. Demàntine prospectes.—CLASSES GENERALS: Un mes, 12 pessetes; tres mesos, 30, pessetes.—PELAI, 58.

SE desitgen dos joves a dispensa. Doctor Dou, 5, tenda.

LA POCHETTE INTERNACIONAL
50 hermosos sellos, tots diferents, COLONIES ANGELES, ALEMANYES, VELLA EUROPA etc. Valor real, 12 francs

LA CASA VICTOR ROBERT
83, RUE DE RICHELIEU, PARIS

envia franc el Catàleg d'Ocasions (Series, Lots, Assortits, oleccions, etc., etc.), ab PRIMA GRATUITA.

Demanar el CATALEG DEL TIMBROFIL que acaba d'aparèixer

Gratis + Frano + Ab prima

Pianos nous Mobles de A. Diral
DE LOQUEUR
DEBDE 10 PESSETES MENSUALS
CARRERA DE RAMBLERES, NÚM. 19, PRIMER
Exposició permanent de dormitoris, menjadors, despatxos, salons, etc. Grans magatzems ab 23 portes. Montidóbal, 24, 7
Sant Pau, 50, 34 y 36

AGUAS DE PANEDAS

Agua natural medicinal bicarbonatada caldas ferro-manganesas

Una sola botella demuestru su eficacia.

Indicaciones: Anemia, Clorosis, Vías digestivas, Migado, Riñón y vejiga, Bazo.

Descobrimient sensacional

CURACIO DE LES MALALTIES DE LA PELL Y TAMBÉ DE LES LLAGUES DE LES CAMES

La pell. — Mals de les cames

ABANS DE LA CURACIO DESPRÉS DE 15 DIES DE TRACTAMENT

Havem senyalat als lectors d'aquest periòdic el descobrimient sensacional del senyor RICHELET, apotecari y químic a Sedán (Fransa), en lo que toca a les malalties de la pell. Hensuquí la llista d'aquestes malalties que han estat curades després d'alguns dies per aquest tractament meravellós.

Ecema, brians, impetigo, acnes, sarpullidos, prurigo, rojeors, sarpullidos tarínacos, sycosis de la barba, flics, varicels, llagues varicoses y eczemes variats de les cames; malalties sifilitiques.

Aquest meravellós tractament exerceix sa acció tant sobre'l loc ont se localisa'l mal, com sobre la sang, que després d'alguns dies, se troba transformada y purificada.

Tots els assaigs han tingut bon èxit, y no ha sobrevingut jamai una recaída després de la curació.

El preu del tractament és proporcionat a totes les condicions de la fortuna. (Hi ha també un tractament pera nois de tres fins a setze anys.)

El senyor RICHELET acaba d'instalar dipòsits a totes les farmacies y drogueries d'Espanya.

Un follet, en llengua castellana, tractant de les malalties de la pell serà enviat gratuïtament pels dipòsits a totes les persones que'l demanin.

Pera obtenir també gratuïtament aquest follet n'hi ha prou ab dirigir-se al senyor

L. RICHELET, 13, RUE GAMBETTA, A SEDAN (FRANSA)

Dipòsit general y venda: a Barcelona, Vicens Ferrer y C.ª, carrer Comers, 112; Fills de Vidal y Ribas, carrer de Moncada, 21; Uriach y C.ª, carrer de Moncada, 20; Riudor y Parés, Portal de l'Angel, 14; Doctor Andreu, Rambla de Catalunya, 66, y Josep Segalà Estalella, Rambla de las Flores, 4 Farmacia).

FORA PEL MOIXI!

ELS POLVOS CONCRETES DE FRANO trenen en pocs minuts el pol de qualsevol part del cos, mata els arrels y no torna a sortir. No trèu'l cutis. Aquest depurador es utilitza en les senyores que tinguin pol moixi (vell) a la cara y braços, para que ací no quita després d'UN TOT 2.50 pessetes. S'envia certificant per correus si per enllevant 2.50 pessetes en lletres de Giro Múuo en segells de correus.

FARMACIA BORRELL
COMTE DEL ASSALT (CARRER NOU) 52, BARCELONA

PURGANTS
— El millor dels purgants coneguts es el —
The des Alpes de RECH

Número 2

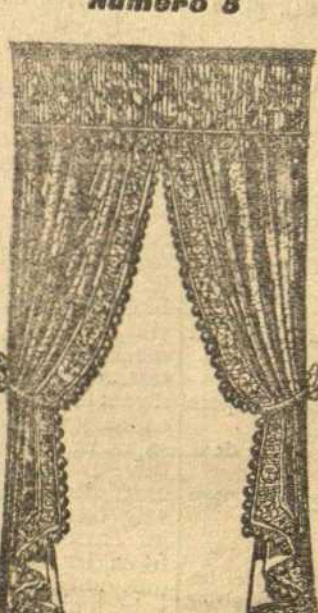
Número 4

LA PERMANENT

A 4 duros, cortinatges confeccionats de 2 metres ample per 3'10 alt, ab dos panys, cenefá, sarrell y abressaderes.

Número 5

Número 6

Gran assortit en liti a 8 duros, taules de noguera a 4 duros, cadires a 6 duros dotzena, bufets a 10 duros, armaris ab lluna a 22 duros, lavabos ab joc a 2 duros, somniers desde 6 pessetes y silleries de respallier tapissades a 18 duros.

7, Plassa Universitat, 7

Aquesta casa desde l'any 1895 té establert el sistema de no embarcar ni facturar cap genre que no estigui abonit son import.

Pera fer PONDRE a les gallines

Medi d'eficacia comprovada — Donant a les gallines ELS POLVOS PERA FER PONDRE

S'obtenen resultats immillorables. Se conseguix que penguin fins durant la temporada de majors freds 100 ons per gallina y per any d'10 ptes. per mas

R. COSTA.—Dentista odontòleg

Una injusticia del Gremi de Dentistes. Tot és miseria: han tingut el valor de venir a inspeccionar la meua casa, y al vèurela tant concorreguda, l'odi's ha cegat, y els síndics pera perjudicarme, m'han posat 750 pessetes de quota y ells tant solament 50. No volen comprendre que'l malalt que sofrix té por de que l'explorin: que per a curar un calaix cobren 15 pessetes; per fer una dent 20, y així successivament per qualsevol treball. Si tot el món ve a casa meua, de perquè saben que ho faig bé y barato. No tinguen por, obrers; que encara que pago 200 pessetes de lloguer y visc a la Rambla, no soc cap explotador; tinc la carrera de dentista pera viure, pero no pera explotarla. Ja ho saben: encara que tinc molt luxe en el meu gabinet, pot venir desde l'humil brusa fins a la més aristocràtica livia, que en COSTA's curarà qualsevol malaltia de la boca: doneu la porto 25 anys de pràctica. Extracció d'un calaix, a pessetes; la meua anestèsia: una dent, 5 pessetes, y una dentadura, 50 y 100 pessetes. No paguen més que això; puig el material no val més y és igual en totes les dècades. No us deixeu explotar. Desenganyeu-vos, en COSTA treballa bé y barato. Visiteu-lo, que per parlar ab el senyor COSTA no us cobraran res, lo mateix al pobre que al ric. — RAMBLA DEL MITG, 5, PRAL. (Pla de la Boqueria), davant del Gran Teatre del Liceu y carrer de Sant Pau.

L'ANTI-REUMATISME "ROPS,"

cura tots els

REUMATISMES

LAGRANGE, farmacèutic preparador — Issigeac (Dordogne)

1909 AGENDAS 1909

(BAILLY-BAILLIERE)

Agenda de Bufete	MEMORANDUM DE LA	Agenda Culinaria
Contingut: Diario en blanco para anotaciones de ingresos y gastos, con importantes datos, muy necesarios en oficinas de Banca, Comercio, particulares, etc.	Cuenta diaria CONTIENE Secciones especiales para anotar visitas, señas útiles; gastos e ingresos diarios, y cuanto se necesita para llevar ordenados y sin temor a que se olviden los múltiples asuntos en que se desarrolla la vida moderna.	LIBRO DE LA COCINA que contiene 365 recetas y mas de 700 recetas. Explicación de la manera de condimentar los guisos que prescribe en los menús diarios. — Agenda en blanco para anotar al día los gastos de cocina. — Modelos del presupuesto individual y de familia. — Agenda de la lavandera y planchadora, etc.
Cuatro ediciones económicas En Madrid: 1, 50, 2 y 3 pesetas. En Provincias: 1, 50, 2, 3 y 4 pesetas.	PRECIOS En Madrid: 2, 50 y 3 pesetas. En Provincias: 3 y 3, 50 pesetas.	PRECIOS En Madrid: 2, 00 pías. En Provincias: 2, 50 —

Agenda Medico-quirurgica

de bolsillo

6 Memorandum terapéutico, Formulario moderno y diario de visita.

Contingut: Diario en blanco para las anotaciones particulares. — Memorandum de terapéutica medico-quirurgica y obstetricia. — Formulario. — Venenos y contravenenos. — Aguas minerales. — Señas útiles a médicos, farmacéuticos y veterinarios, etc.

PRECIOS
2, 50 pías. en Madrid y 3 en Provincias.

Agenda de Bolsillo

para uso de Particulares.

Precioso libro de notas, dividido por días, con interesantes datos sobre Correas, tablas de interés y amortización, pesos y medidas, reducción de monedas extranjeras, etc.

Encuadrado en tela, con bolsillo interior y porta-lápiz.

— PRECIOS —
EN MADRID
De un día en plana. . . . 1, 50 pías.
De dos días en plana. . . . 2, 00 —

EN PROVINCIAS
2 y 2, 50 pías. respectivamente.

COLECCIONISTAS DE POSTALS!!

Els albums

LA UNIVERSELLE

són els millors

ESQUELES

MORTUORIES

Se n'admeten en la impremta d'aquest diari, fins a dos quartets de tres de la matinada.

TELEFON 2,298